

Kat?I?m ve Otonomi Etki Anketi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Kat?I?m ve Otonomi Etki Anketi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24465>

Özet

Katılım ve Otonomi Etki Anketi (IPAQ - Impact on Participation and Autonomy Questionnaire), bireylerin sağlık koşulları veya engellilik durumları nedeniyle yaşadıkları kısıtlılıkları, günlük yaşam aktivitelerine katılım düzeylerini ve kişisel otonomi algılarını ne ölçüde etkilediğini değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş bir ölçektir. Bu giriş, ölçeğin Türkçe'ye adaptasyon, geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları özetlemektedir. Ölçek, özellikle rehabilitasyon ve halk sağlığı bağlamında, yaşam kalitesindeki değişiklikleri ve müdahale sonuçlarını ölçmek için güçlü bir araç sunmaktadır. IPAQ'nun Türkçe adaptasyonu, 2014 yılında Memet Kurt tarafından gerçekleştirilmiş ve psikometrik özelliklerinin yeterli olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Katılım, Otonomi, IPAQ, Adaptasyon, Geçerlilik, Güvenilirlik, Psikometri, Etki Anketi.

Yazarlar

Memet Kurt.

Amaç

Katılım ve Otonomi Etki Anketi'nin (IPAQ) Türkçe versiyonunun geliştirilmesindeki temel amaç, sağlık durumları veya kronik hastalıkları bireylerin toplumsal yaşam katılım ve başlımsız karar alma süreçlerindeki otonomi düzeyleri üzerindeki etkisini geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçmektir. Bu adaptasyon çalışması, orijinal ölçeğin kültürel ve dilsel etkililiğini sağlamayı ve Türk popülasyonunda kullanıma uygunluğunu kanıtlamayı hedeflemiştir. Ölçek, klinisyenlere ve araştırmacılara, bireysel fonksiyonel kısıtlılıkları kapsamlı detaylıca değerlendirme imkanı sunar.

Yapı

Ölçek, bireyin yaşadığı kısıtlılıkları etkisini, temel olarak iki ana psikolojik yapı üzerinden değerlendirir: **Katılım** ve **Otonomi**. Katılım, bireyin sosyal yaşamdaki rollere ve aktivitelere ne ölçüde dahil olabildiğini ifade ederken; Otonomi, bireyin kendi yaşamı hakkında başlımsız kararlar alma ve bu kararları uygulama yeteneğini temsil eder. IPAQ, 38 madde aracılığıyla bu yapıları ev içi ve ev dışı otonomi, sosyal hayat/ilişkiler ve hizmet kullanımı gibi çeşitli alt boyutlarda detaylandırır.

Geçerlilik

Katılım ve Otonomi Etki Anketi'nin Türkçe versiyonunun geçerlilik çalışmaları, hem içsel hem de

d??sal yap? ge?erlili?ini destekleyen g?c?l? sonuçlar ortaya koymu?tur. ?çsel yap? ge?erlili?i, **Rasch analizi** kullan?larak incelenmi? ve sonuçlar ölçe?in boyutlulu?unu desteklemi?tir. D??sal yap? ge?erlili?i kapsam?nda ise çe?itli korelasyonel analizler yap?lm??t?r:

Ölçe?in ev içi ve ev d??? otonomi boyutlar?, **MBI (Maslach T?kenmi?lik Envanteri)** total skoru ile yüksek düzeyde ili?kilidir.

Ev içi otonomi boyutu ile **NHP (Nottingham Sa?lk Profili)** fiziksel skoru aras?nda anlaml? bir ili?ki saptanm??t?r.

Sosyal hayat/ili?kiler boyutu, NHP emosyonel durum skoru ile yüksek korelasyon göstermi?tir.

Ev d??? ve ev içi otonomi boyutlar? ile **LHS (Leuven Health Scale)**'nin gitme dola?ma skoru aras?nda yüksek korelasyonlar bulunmu?tur. Bu veriler, Türkçe IPAQ'n ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ba?ar?l? bir ?ekilde ölçtü?ünü kan?tlamaktad?r.

Güvenilirlik

Ölçe?in güvenilirlik analizleri, içsel tutarlıl???n yeterli ve yüksek düzeyde oldu?unu göstermektedir. Bu sonuçlar, ölçe?in maddelerinin tutarlı bir ?ekilde ayn? yap?y? ölçtü?ünü ve farklı zamanlarda uyguland???nda kararlılık gösterece?ini i?aret etmektedir.

Cronbach Alfa Katsay?s?: Ölçe?in genel içsel tutarlıl???, 0.72 ile 0.91 aras?nda de?i?en de?erler sergilemi?tir. Bu aralık, psikometrik açıdan mükemmel bir içsel tutarlıl???a i?aret eder.

Bölünmü? Yar? Güvenilirli?i (BA?): Bu katsay? de?erleri 0.73 ile 0.83 aras?nda bulunmu?tur, bu da ölçe?in güvenilirli?ini daha da peki?tirmektedir.

Faktör Analizi

Türkçe adaptasyon çal???mas?nda içsel yap? ge?erlili?ini incelemek üzere **Rasch analizi** kullan?lm??t?r. Rasch analizi sonuçlar?, Kat?l?m ve Otonomi Etki Anketi'nin içsel yap?s?n?n ge?erlili?ini destekleyerek, maddelerin teorik olarak öngörülen yap?sal düzenlemeye uygun oldu?unu göstermi?tir. Bu analiz, ölçe?in tek bir sürekli boyut üzerinde çal???t???n? ve maddelerin zorluk seviyeleri ile bireylerin yetenek seviyelerinin do?ru bir ?ekilde e?le?ti?ini do?rulam??t?r.

Ölçme Aracı

Test Türü: Uyarlama

Format: 38 maddeden olu?an Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i.

Mevcut Diller: Türkçe (Orijinali İngilizce).

Popülasyon Grubu: Sağlık sorunları veya engellilik nedeniyle katılmayan yetişkin bireyler.

Yaş Grubu: Yetişkin Popülasyon.

Popülasyon Detayları: Türkçeye adaptasyon, Tıp Uzmanlık Tezi kapsamında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Maddeler 6 puanlık Likert ölçeği kullanılarak derecelendirilir. Derecelendirme şu şekildedir: 1 ("hiç engel olmuyor") ile 6 ("tamamen engel oluyor"). Yüksek puanlar, bireyin katılım ve otonomi düzeyinin olumsuz etkilenme derecesinin yüksek olduğunu gösterir.

Anahtar Kelimeler

Rasch Analizi, IPAQ-Impact, Memet Kurt, Tıp Uzmanlık Tezi, Psikometrik Özellikler, Yaşam Kalitesi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama Numarası: Bilgi mevcut değil.

Kurumsal E-posta Adresleri: mkurt@ankara.edu.tr

Yazma Adresi: Memet Kurt, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ankara.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin Türkçeye adaptasyon ve psikometrik geçerlilik/güvenilirlik çalışması 2014 yılında tamamlanmıştır. Kullanım ve uygulama izinleri ile güncel ücret bilgisi için sorumlu yazar Memet Kurt ile e-posta yoluyla iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

Kurt, M. (2014). Katılım ve otonomi etki anketinin (Ipaq-impact on participation and autonomy questionnaire) Türkçeye adaptasyon, geçerlilik ve güvenilirlik çalışması (Tıp uzmanlık tezi, Ankara Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Ankara). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.

Tez detaylarına ait doğrudan bağlantı: tez.yok.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [katilim-ve-otonomi-etki-anketi-toad.pdf](#)

Kat?l?m ve Otonomi Etki Anketinin Maddeleri

ÖNEML?: Bu ölçek 38 maddeden olu?maktadır. Ölçek maddelerinin tam metni kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelerin orijinal dil ve içeri?i için lütfen Memet Kurt'un 2014 tarihli t?pta uzmanlık tezine ba?vurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM